

การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาไทยโดยใช้โครงงาน TEACHING THAI-LANGUAGE TEACHING USING PROJECT

เชน นคร*

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอรูปแบบการสอนโดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction) ที่สามารถนำมาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาไทยในบริบทแวดล้อมที่เหมาะสมกับเนื้อหา ทั้งนี้เพราะการสอนโดยใช้โครงงานมีแนวคิดพื้นฐานที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีบทบาทในการเลือกลักษณะของโครงงาน มีการวางแผนการทำงาน รับผิดชอบงาน และเป็นผู้ประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้จากโครงงานด้วยตนเอง ส่วนครูอาจารย์ผู้นำกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานมาประกอบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสาขาวิชาภาษาไทยก็จะมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเป็นที่ปรึกษาในการทำงานให้แก่ผู้เรียน

คำสำคัญ : วิชาภาษาไทย, การจัดการเรียน, โครงงาน

ABSTRACT

This article presents the teaching style used by the Project-Based Instruction, that can be integrated with the field of language teaching in the Programs in Thai context-appropriate content. Because the Project-Based Instruction is to teach the basic concepts aimed at giving the students learn from practice, learning from experience to act on their own students can do activities together. Students can play a role in the selection of the nature of the project, can work plan and is responsible for the evaluation of the learning activities of the project on their own. The teachers, activity leaders, teaching using project into learning to students in the Programs in Thai, it is the role as savior, facilities and as a consultant to work for the students.

Keywords : Thai language, Management, Project

*ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction) มีแนวคิดพื้นฐานมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุดในทุกขั้นตอน โดยได้รับอิทธิพลมาจากนักจิตวิทยาแนวใหม่ที่มุ่งให้ผู้เรียนสำรวจตนเอง ค้นหาความถนัดและปัญหาที่ตนสนใจ ผู้เรียนมีโอกาที่จะเลือกวางแผนการและดำเนินการด้วยตนเอง โดยอาศัยหลักปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey : 1859-1952) ซึ่งเป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ในที่สุด (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553 : 117)

หลักปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ คือ การใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตัวผู้เรียน แทนที่จะเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางสติปัญญาของผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนควรมีความเข้าใจและตระหนักในตนเอง และการที่คนเราจะพัฒนาไปได้นั้น จะต้องรู้ก่อนว่าจะพัฒนาไปสู่จุดใด ผู้เรียนจึงควรมีส่วนร่วมในการจัดทิศทางของการพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากความสนใจปัญหาของตนเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดแนวคิดสำคัญ คือ การเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากการทำจริงในทุกสถานการณ์จริง

แนวคิดสำคัญดังกล่าว จึงเป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน มีบทบาทในการเลือกงาน วางแผนการทำงาน รับผิดชอบการทำงาน และเป็นผู้ประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ส่วนครูอาจารย์ผู้นำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานมาใช้ จะมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเป็นที่ปรึกษาในการทำงานให้แก่ผู้เรียน

ด้วยเหตุนี้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง จึงกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF : HEd) หรือ มคอ. โดยแยกย่อยกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนออกไปเป็น กรอบมาตรฐานคุณวุฒิกับการพัฒนารายละเอียดของหลักสูตร หรือ มคอ.2 และรายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หรือ มคอ.3 ตามลำดับ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามหลักการที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

แม้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานจะไม่ใช่วิธีใหม่สำหรับครูอาจารย์ แต่ก็ยังมีครูอาจารย์จำนวนน้อยที่นำศาสตร์การสอนนี้ไปใช้ได้อย่างบูรณาการ ฉะนั้น เมื่อมีการกล่าวถึงกันมากขึ้น จึงถือเป็นโอกาสดีที่ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จะได้นำองค์ความรู้นี้มาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนิสิตให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

2. โครงสร้างหลักสูตร

ก่อนอื่นเรามาเริ่มต้นทบทวนโครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย กันก่อนว่ามีข้อกำหนดอย่างไรบ้าง หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้และพัฒนาทักษะวิชาภาษาไทย มุ่งเน้นความรู้ด้านหลักภาษาไทย เสริมสร้างศักยภาพให้บัณฑิตสามารถนำความรู้ด้านภาษาไทยไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กรที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์สำคัญของหลักสูตร ได้แก่ การผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ มีความเข้าใจ ทักษะการใช้ภาษาไทย และสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดโครงสร้างหลักสูตรที่แบ่งเป็นหมวดวิชาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของ กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย

โครงสร้างหลักสูตรวิชาเอกเดียว

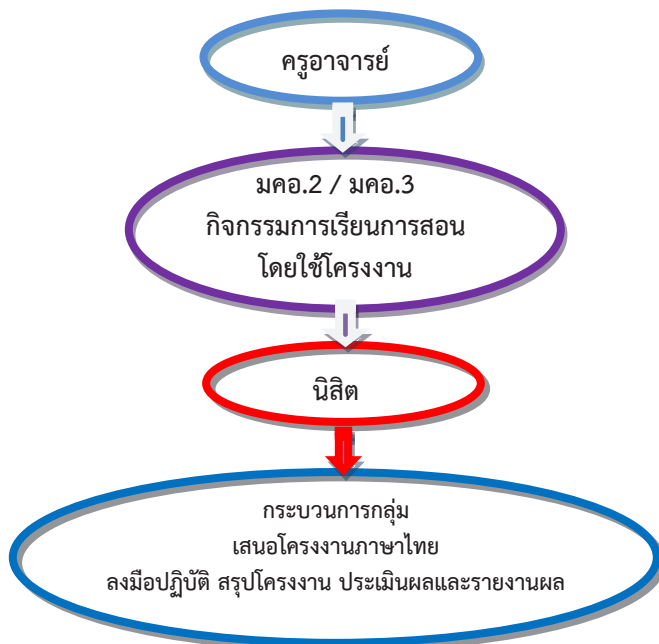
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	104	หน่วยกิต
2.1 วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		30	หน่วยกิต
2.2 วิชาแกนภาษาไทย		33	หน่วยกิต
2.3 วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย		32	หน่วยกิต
2.4 วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชาภาษาไทย		9	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
รวม	ไม่น้อยกว่า	140	หน่วยกิต

ตามโครงสร้างหลักสูตรทำให้เรามองเห็นหมวดวิชาเฉพาะ ในที่นี้จะมุ่งประเด็นศึกษาไปที่ วิชาแกนภาษาไทย 33 หน่วยกิต วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย 32 หน่วยกิต ซึ่งอาจารย์ประจำรายวิชา ผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาต่อไปอีกว่า มีรายวิชาอะไรบ้าง และรายวิชาที่ตนรับผิดชอบนั้น ระบุคำอธิบายรายวิชาไว้อย่างไร เพื่อนำไปจัดทำ มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) ซึ่งหมายถึง การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของแต่ละรายวิชา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร

เมื่อย้อนกลับไปดู กรอบมาตรฐานคุณวุฒิกับการพัฒนารายละเอียดของหลักสูตร หรือ มคอ.2 ก็เห็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย ซึ่งระบุว่าต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ภาษาไทยกับศาสตร์สมัยใหม่ โดยต้องมีผลงานออกมาสู่สาธารณชนและคาดว่าจะนำไปใช้งานได้หากโครงการสำเร็จ มีจำนวนผู้ร่วมโครงการ 2-3 คน มีรายงานที่ต้องนำเสนอตามรูปแบบและระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดอย่างเคร่งครัด หรือเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านภาษาไทย

โครงการภาษาไทยที่นิสิตสนใจ สามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการได้ และมีประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำโครงการชัดเจน และมีขอบเขตของโครงการที่สามารถทำเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด นิสิตสามารถทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันได้ มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ หรือโปรแกรมในการทำโครงการ และเป็นโครงการที่สามารถนำมาเป็นต้นแบบในการ

พัฒนาต่อยอดความคิดได้หลังจากทบทวนความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาฯ ดังกล่าวแล้ว ก็จะช่วยให้ครูอาจารย์มองเห็นกรอบแนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน ดังนี้

3. รายละเอียดของรายวิชา มคอ.3 (Course Specification)

การเขียน มคอ.3 หรือรายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) จะช่วยให้ครูอาจารย์สามารถกำหนดแนวทางในการบริหารการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างสอดคล้อง เป็นไปตามที่วางแผนไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร มีการกำหนดวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ในรายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา นอกจากนี้การเขียน มคอ.3 ยังช่วยให้ครูอาจารย์ได้มีโอกาสแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของตนอยู่เสมอ

มคอ.3 ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีแนวทางการปฏิบัติแบ่งเป็น 7 หมวด ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป, จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์, ลักษณะและการดำเนินการ, การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา, แผนการสอนและการประเมินผล, ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน, การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

ปัจจุบันครูอาจารย์สามารถศึกษารายละเอียดและวิธีการเขียน มคอ.3 ได้จากเอกสารที่เผยแพร่อยู่หลายช่องทาง ทั้งนี้เพื่อให้ได้แบบอย่างแล้วนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ ข้อที่ควรปฏิบัติก็คือต้องมีการเขียน มคอ.3 ใหม่ทุกปีการศึกษา เพราะจะช่วยให้ครู

อาจารย์ได้ทบทวนองค์ความรู้และแสวงหานวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของตนอย่างสม่ำเสมอ

ในที่นี้ลองมาศึกษารายละเอียดของ มคอ.3 รายวิชา หลักภาษาไทย รหัส 301 306 หนึ่งในวิชาบังคับ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย เพื่อจะนำกระบวนการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction) มาระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอน และดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

มคอ.3 รายละเอียดรายวิชา หลักภาษาไทย

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา	301 306 หลักภาษาไทย Principles of Thai Language
2. จำนวนหน่วยกิต	3 หน่วยกิต (3-0-6)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	อาจารย์เชน นคร
5. ภาควิชาการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาควิชาการศึกษาที่ 1 / ชั้นปีที่ 3
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี
8. สถานที่เรียน	อาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	30 สิงหาคม 2556

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา บอกลักษณะสำคัญของภาษาไทย ตระกูลภาษาไทย ระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ของภาษาไทย และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศได้
2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ชัดเจน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายรายวิชา ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นิสิตมีความเข้าใจลักษณะสำคัญของภาษาไทย บอกหลักภาษาไทยในด้านระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ได้ถูกต้อง และเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา : สกอ. (Office of the Higher Education Commission : OHEC)

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา ศึกษาลักษณะสำคัญของภาษาไทย ตระกูลภาษาไทย ระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ของภาษาไทย และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ			
2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
45 ชั่วโมง : ภาคการศึกษา	มีการสอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	ศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมง : สัปดาห์
3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล - อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะ หรือส่วนงาน - อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มตามความต้องการ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)			

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรม จริยธรรม
1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา พัฒนาผู้เรียนให้มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างราบรื่น โดยอาจารย์ประจำรายวิชาพยายามชี้ให้เห็นคุณธรรมและจริยธรรมที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาวิชา เพื่อให้นิสิตสามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัติหลักสูตร ดังนี้ 1) ความเสียสละและซื่อสัตย์สุจริต 2) มีวินัย ตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม 3) มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถทำงานเป็นทีม และแก้ไขข้อขัดแย้งได้ดี

4) เคารพสิทธิและรับฟังความเห็นของผู้อื่น เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 5) เคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม
1.2 วิธีการสอน - อาจารย์ประจำรายวิชายกตัวอย่างประกอบคำบรรยายให้นิสิตเข้าใจถึงความวิริยะอุตสาหะและความเสียสละของบรรพชนไทย ที่ได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านภาษาและวรรณคดีไทยอันทรงคุณค่า เพื่อให้อนุชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาเล่าเรียน - ให้นิสิตร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ “อัจฉริยลักษณ์ของภาษาไทย” - อาจารย์ประจำรายวิชากระตุ้นให้นิสิตมีความรับผิดชอบ มีวินัย และกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์
1.3 วิธีการประเมินผล - สังเกตพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียน และการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้ออภิปราย - การใช้หลักฐานอ้างอิงประกอบเนื้อหาที่นำเสนออย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับประเด็นศึกษา - ประเมินวัตถุประสงค์ทางด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยใช้ใบงาน (Work Sheet)
2. ความรู้
2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ ความรู้เรื่องลักษณะสำคัญของภาษาไทย ตระกูลภาษาไทย ระบบเสียง ระบบคำ ระบบไวยากรณ์ของภาษาไทย และความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ
2.2 วิธีการสอน บรรยายประกอบสื่อโปรแกรมนำเสนอเนื้อหา ให้นิสิตมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และใช้กระบวนการกลุ่มขับเคลื่อนการเรียนรู้ของนิสิตด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction) ในหัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ”
2.3 วิธีการประเมินผล 1. แบบทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน 2. แบบทดสอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้ใบงานโจทย์ปัญหา 3. สอบวัดผลระหว่างภาค และสอบวัดผลปลายภาค 4. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน (Project-Based Instruction) ในหัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ”
3. ทักษะทางปัญญา
3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา พัฒนาความสามารถในการคิดและวิเคราะห์เนื้อหาวิชาอย่างเป็นระบบ เคารพความแตกต่างทางความคิดเมื่อต้องร่วมกันตอบโจทย์ปัญหา และทำโครงงานภาษาไทยร่วมกัน มีหลักในการสังเคราะห์ปัญหา สรุปประเด็นปัญหา และสามารถบูรณาการความรู้ในรายวิชาให้สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมได้อย่างเหมาะสม

3.2 วิธีการสอน - บรรยายประกอบสื่อโปรแกรมนำเสนอเนื้อหา - เสริมสร้างทักษะทางปัญญาด้วยการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และมอบหมายงานด้วยการสอนโดยใช้โครงงานในหัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ” - อภิปรายกลุ่ม
3.3 วิธีการประเมินผล - สังเกตทักษะทางปัญญาของนิสิตจากการนำเสนอความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหา - วัดประสิทธิผลทางการเรียนด้วยการสอนโดยใช้โครงงาน - วัดผลระหว่างภาคและปลายภาค โดยเน้นหลักการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้และการบูรณาการความรู้ในรายวิชา
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา - พัฒนาทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง - พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการทำโครงงานภาษาไทยร่วมกัน - พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่องานมอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา
4.2 วิธีการสอน - จัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ร่วมกัน - จัดกลุ่มการเรียนรู้เพื่อร่วมกันวิเคราะห์โจทย์ปัญหา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานภาษาไทยตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน
4.3 วิธีการประเมินผล - สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนิสิตในกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานภาษาไทย - ใช้แบบประเมินตนเองและเพื่อนตามแบบที่กำหนดไว้
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา - พัฒนาทักษะการคิดคำนวณเชิงตัวเลข และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ เพื่อใช้ในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน - พัฒนากระบวนการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน - พัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน และส่งเสริมการติดต่อสื่อสารหรือส่งงานมอบหมายผ่านระบบ Electronic Mail

5.2 วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานภาษาไทย มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าประกอบกิจกรรม และรายงานผล โดยมีการคิดคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ
- นิยตนำเสนอผลงาน และอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- อาจารย์ประจำรายวิชาให้ข้อคิดเห็นและแนะนำวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

5.3 วิธีการประเมินผล

- พิจารณาความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลเชิงสถิติ
- ประเมินทักษะการนำเสนอผลงานด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ประเมินทักษะการสื่อสารจากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล**1. แผนการสอน**

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
1	- แนะนำบทเรียน และการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม โครงงาน	อาจารย์เชน นคร
2	บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย - ความหมายของภาษา - ความสำคัญของภาษาไทย	3	- ประชุมกลุ่มกิจกรรม โครงงานภาษาไทย	อาจารย์เชน นคร
3	บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย - ลายสือไทย - ภาษาไทยกับการเปลี่ยนแปลง	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร
4	บทที่ 2 ลักษณะสำคัญของ ภาษาไทย - ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด - คำไทยแท้ส่วนมากมีพยางค์เดียว - คำไทยแท้มีตัวสะกดตรงตาม มาตราตัวสะกด	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร
5	บทที่ 2 ลักษณะสำคัญของ ภาษาไทย - ภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์ - ภาษาไทยมีวิธีสร้างคำใหม่ - ภาษาไทยมีการเรียงลำดับคำ และ มีลักษณนาม - ภาษาไทยมีวรรคตอนในการเขียน และมีจังหวะในการพูด	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
6	บทที่ 3 ตระกูลภาษาไทย - ความรู้เรื่องการจัดตระกูลภาษา - ตระกูลภาษาโลก - การจัดตระกูลภาษาไทย	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์อตุลย์ คนแรง
7	บทที่ 4 ระบบเสียงภาษาไทย - การศึกษาระบบเสียงภาษาไทย ตามแนวภาษาศาสตร์ - ระบบเสียงสระ - ระบบเสียงพยัญชนะ - ระบบเสียงวรรณยุกต์	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร
8	ทดสอบความรู้หลังเรียน และ MID-TERM TEST	3	- ข้อสอบวัดผลแบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก	อาจารย์เชน นคร
9	บทที่ 5 ระบบคำในภาษาไทย - ความหมายและลักษณะของคำ - การประกอบคำ - การจำแนกคำ	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร
10	บทที่ 5 ระบบคำในภาษาไทย - การใช้คำ - การสร้างคำใหม่ - การบัญญัติศัพท์	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร
11	บทที่ 6 ระบบไวยากรณ์ไทย - ความหมายของไวยากรณ์ - โครงสร้างไวยากรณ์ไทย	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ใบงานโจทย์ปัญหา	อาจารย์เชน นคร
12	บทที่ 6 ระบบไวยากรณ์ไทย - ชนิดของประโยค - โครงสร้างประโยค - การวิเคราะห์ประโยค	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ประชุมกลุ่มกิจกรรม โครงงานภาษาไทย (ดูความก้าวหน้า)	อาจารย์เชน นคร
13	บทที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ - การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม - ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีผลต่อ การนำคำภาษาต่างประเทศเข้า มาใช้ในภาษาไทย	3	- บรรยายประกอบสื่อ โปรแกรม Power Point - ประชุมกลุ่มกิจกรรม โครงงานภาษาไทย (ดูความก้าวหน้า)	อาจารย์เชน นคร
14	นำเสนอโครงงานภาษาไทย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ” - สรุป รายงานผล และรับฟัง ข้อเสนอแนะ	3	- สื่อนำเสนอโปรแกรม Power Point - การอภิปรายกลุ่ม	อาจารย์เชน นคร

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
15	นำเสนอโครงงานภาษาไทย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศ” - สรุป รายงานผล และรับฟัง ข้อเสนอแนะ	3	- สื่อนำเสนอโปรแกรม Power Point - การอภิปรายกลุ่ม	อาจารย์เชน นคร
16	FINAL TEST	3	ข้อสอบอัตนัย	อาจารย์เชน นคร

2 แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	ลำดับที่ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1	สอบวัดผลระหว่างภาค สอบวัดผลปลายภาค	8 16	20% 50%
2	วิเคราะห์และตอบโจทย์ปัญหา กิจกรรมกลุ่มโครงงานภาษาไทย การอ่านและสรุปเนื้อความจากบทเรียน การนำเสนอผลงานและส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	20%
3	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	ตลอดภาคการศึกษา	10%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1.เอกสารและตำราหลัก กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย . กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2537.
2.เอกสารและข้อมูลสำคัญ พระยาอุปกิตศิลปสาร. หลักภาษาไทย . พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2507.
3.เอกสารและข้อมูลแนะนำ ผะอบ โปษะกฤษณะ., ศ.พ.ต.หญิง. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย . กรุงเทพฯ : รวม สาส์น, 2532. สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. หลักภาษาไทย . กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2536. เอกฉันท จารุเมธี, ดร. การใช้ภาษาไทย . กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539. ฯลฯ

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต การประเมินประสิทธิผลของรายวิชา หลักภาษาไทย โดยนิสิต มีกลยุทธ์ ดังนี้ - แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา - ใบงานโจทย์ปัญหาประเมินประสิทธิผลของวัตถุประสงค์รายวิชา - แบบประเมินผลโครงการภาษาไทย
2. กลยุทธ์การประเมินการสอน การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินการสอน มีกลยุทธ์ ดังนี้ - แบบสอบถามประเมินผลสัมฤทธิ์การสอนโดยนิสิต - การสังเกตการสอนจากผู้ร่วมทีมการสอน - ผลการสอบวัดผลของนิสิต และการทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
3. การปรับปรุงการสอน มีการนำผลการประเมินตามกลยุทธ์ที่ 1 และที่ 2 ไปปรับปรุงการเรียนการสอนทุกปีการศึกษา และจัดกิจกรรมในการระดมสมองเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ด้วยการจัดสัมมนาหรือการวิจัยชั้นเรียน
4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา ระหว่างการจัดการเรียนการสอนรายวิชา หลักภาษาไทย มีการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้จากใบงานโจทย์ปัญหา การสังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมของนิสิต การสอบถาม การตรวจงานมอบหมาย พิจารณาผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และหลังจากการประกาศผลการเรียนรายวิชาแล้ว มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชา ดังนี้ - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา เพื่อตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบวัดผล ใบงาน รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม
5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา อาจารย์ประจำรายวิชามีการดำเนินการทบทวน และวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา หลักภาษาไทย ดังนี้ - ปรับปรุงรายวิชาทุก 3 ปี โดยนำข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชาตามข้อ 4 มาเป็นฐานในการปรับปรุง - นำผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาบูรณาการกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ - จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนและระดมสมอง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ความรู้เรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงาน

เมื่อทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามรายละเอียดของรายวิชา หรือ มคอ.3 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ต่อไปก็เป็นการทบทวนความรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิกับการพัฒนารายละเอียดของหลักสูตร หรือ มคอ.2 ซึ่งระบุถึงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานไว้ว่า ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวกับการประยุกต์ภาษาไทยกับศาสตร์สมัยใหม่ โดยต้องมีผลงานออกมาสู่สาธารณชนและคาดว่าจะนำไปใช้งานหากโครงการสำเร็จ และมีรายงานที่ต้องนำส่งตามรูปแบบ

และระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดอย่างเคร่งครัด หรือเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านภาษาไทย

โครงการในรายวิชาภาษาไทยที่นิสิตสนใจ ต้องสามารถอธิบายทฤษฎีที่นำมาใช้ในการทำโครงการได้อย่างชัดเจน เกิดประโยชน์ และมีขอบเขตโครงการที่สามารถทำเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นโครงการที่มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้นิสิตสามารถทำงานเป็นทีมร่วมกันได้ มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ หรือโปรแกรมในการทำโครงการ และเป็นโครงการที่สามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ได้อย่างบูรณาการ

ชัยวัฒน์ สุธิธิรัตน์ กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Method) ไว้ว่า การสอนแบบโครงการ เป็นการสอนที่ให้โอกาสผู้เรียนได้วางโครงการและดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการนั้น อาจเป็นโครงการที่จัดทำเป็นหมู่หรือคนเดียวก็ได้ ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานนั้นด้วยตนเอง ลักษณะการสอนคล้ายตามสภาพจริงของสังคม เป็นการงานที่เริ่มด้วยปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหา โดยลงมือทดลองปฏิบัติจริง

การสอนแบบโครงการ มี 6 ขั้นตอน เริ่มจากขั้นที่ 1 ชี้นำเสนอ โดยครูผู้สอนจะเสนอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะวางโครงการหรือโครงการเพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง จากนั้นจึงนำไปสู่ขั้นที่ 2 ชี้นำกำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นขั้นที่ผู้เรียนเลือกปัญหาและตั้งจุดมุ่งหมายในการศึกษา โดยการทำงานเป็นกลุ่ม มีการเลือกประธาน รองประธานกรรมการและเลขานุการ เมื่อองค์ประกอบของกลุ่มพร้อมแล้วก็จะเข้าสู่ขั้นที่ 3 ชี้นำวางแผน เป็นขั้นที่ผู้เรียนภายในกลุ่มช่วยกันวางแผนที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การวางแผนจะประกอบด้วย

- 1) ชื่อโครงการ โดยบอกชื่อโครงการที่ผู้เรียนจะทำ
- 2) หลักการ โดยบอกเหตุผลที่จะต้องจัดทำโครงการ
- 3) วัตถุประสงค์ของโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานครั้งนี้ว่าจะมีผลดีอย่างไรบ้าง
- 4) เจ้าของโครงการ โดยระบุชื่อผู้จัดทำโครงการว่ามีใครบ้าง
- 5) ที่ปรึกษา โดยระบุชื่อผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการทำโครงการ
- 6) สถานที่ปฏิบัติโครงการ โดยระบุสถานที่ที่จะใช้ในการดำเนินการในโครงการ
- 7) วันเวลาในการปฏิบัติงาน โดยระบุการใช้เวลาวันเริ่มและเสร็จสิ้นโครงการเมื่อใด
- 8) งบประมาณในการดำเนินการ โดยระบุการใช้งบประมาณที่แยกเป็นรายการในการใช้จ่ายเรื่องใดบ้าง
- 9) วิธีการศึกษาค้นคว้า โดยระบุวิธีการหาข้อมูลในการทำโครงการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

ขั้นต่อไป คือ ขั้นที่ 4 ขั้นการดำเนินงาน เป็นขั้นที่ทำตามโครงการที่วางแผนไว้ของแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคล ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินว่าโครงการนั้นบรรลุ

จุดมุ่งหมายหรือไม่ ในการทำโครงการนี้ได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง และขั้นที่ 6 คือ ขั้นติดตามผล เป็นขั้นการติดตามผลของโครงการต่อไปเพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553. : 117)

สรุป การที่ผู้เรียนได้ทำโครงการ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ ได้คิดค้นคว้า ทดลอง เพื่อหาคำตอบในสิ่งที่ตนอยากรู้ อยากเห็น เป็นการฝึกคุณลักษณะนิสัยของการเป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในอนาคต อาจารย์ประจำรายวิชาจึงควรมอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทำโครงการในเนื้อหาสาระที่เหมาะสม จึงจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553. **การจัดการเรียนรู้แนวใหม่**. นนทบุรี : บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

ทศนา แหมมณี. 2553. **ศาสตร์การสอน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2554. **นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อาร์ แอนด์ พรินท์ จำกัด.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2550. **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์,